

15.11.2018

Pormestari

170 §**Lausunto hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle maakuntauudistuksen täytäntöönpanosta liikennealalla ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi**

HEL 2018-010970 T 03 00 00

Päätös

Pormestari päätti antaa liikenne- ja viestintäministeriölle hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle maakuntauudistuksen täytäntöönpanosta liikennealalla ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi seuraavan lausunnon:

Helsingin kaupunginvaltuusto on 4.4.2018 (§ 68) lausuntonaan eduskunnalle todennut, että maakunta- ja sote-uudistusta koskevaa ehdotuskokonaisuutta ei tule hyväksyä. Uudistus ei huomioi Helsingin erityistä asemaa maan pääkaupunkina, pääkaupungin ja metropolialueen ja muiden suurten kaupunkiseutujen erityispiirteitä eikä metropolialueen tai kaupunkiseutujen merkitystä Suomelle ja sen taloudelle. Lainvalmistelussa ei ole riittävällä tavalla otettu huomioon vaikutuksia, jotka kohdistuvat Uudellamaalla yli neljäsosaan maan koko väestöstä.

Yleiset huomiot esityksestä

Maanteiden parantamishankkeiden kustannuksia rahoitetaan yhä enemmän kaupunkien verorahoista, vaikka valtio kerää kaikki tieliikenteen erityisverot. Tämä kehitys on ollut jo pitkään väärän suuntaista. Lainsäädännössä tulisi määrätä entistä tarkemmin ja oikeudenmukaisemmin maanteiden tienpidon kustannusjaosta.

Valtion osallistuminen ns. kaupungin maankäytöstä johtuvien hankkeiden kustannuksiin on jatkossakin välttämätöntä. Uuden maankäytön keskittäminen yhdyskuntarakenteen kannalta tiiviisti ja keskeisten liikenneyhteyksien varteen on kestävä yhdyskuntarakenteen kehittämisen johtava periaate, johon valtiokin on useissa strategioissaan sitoutunut.

Samalla tulee kuitenkin huomioida, että tiiviillä kaupunkiseuduilla vaatimukset liikenneverkolle ovat moninaiset ja niitä joudutaan sovittamaan yhteen erittäin haasteellisissa tilanteissa usein hyvin yksityiskohtaisella tasolla. Mikäli maakuntauudistus toteutuu, ei valtion, maakunnan, kuntien ja kaupunkien sekä muiden alueellisten toimijoiden velvoitetta tiiviille yhteistyölle liikennejärjestelmäsuunnittelun osalta voi olla liikaa korostamatta.

Kaupunkiraideliikennelain mukainen kaupunkiraideliikenteen sääntely on osoittautunut toimivaksi. Kaupunkiraideliikennelaki mahdollistaa

15.11.2018

Pormestari

kaupunkiraideliikenteen harjoittamisen perusteiden säilymisen korkealla tasolla.

Huomiot esitykseen koskien lakia liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain muuttamisesta

Lain luku 1 a, Liikennejärjestelmäsuunnittelu

Lakiesitys ei sisällä liikennejärjestelmäsuunnittelun kannalta merkittävää muutosta, koska laissa ei säädetä kaupungeissa ja kaupunkiseuduilla tehtävästä liikennejärjestelmäsuunnittelusta ja Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnittelusta vastaa Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL). Maakunnallisessa ja valtakunnallisessa liikennejärjestelmäsuunnittelussa tulisi kuitenkin kiinnittää erityistä huomiota kaupunkien ja kaupunkiseutujen liikennejärjestelmäsuunnittelun tavoitteisiin ja erityispiirteisiin, jotta suunnitelmat olisivat yhteensopivia. Tämä asia tulisi lakiluonnoksessa ilmaista voimakkaammin kuin mitä se nyt on 15 c §:ssä esitetty: ”Suunnitelmassa on myös kiinnitettävä huomiota maakunnan alueella olevien kuntien ja kaupunkiseutujen liikennejärjestelmää koskevaan suunnitteluun”.

Lain luku 1 b, Tienpidon järjestäminen

Esityksen mukaan valtio vastaisi tienpidon kustannuksista Väyläviraston toimiessa asiassa vastuuviranomaisena. Maakuntien hoidettavana olevien tienpidon tehtävien rahoitus eriteltäisiin maakunnittain. Erittely tehtäisiin tieverkon ja liikenteen ominaisuuksiin ja muihin olosuhteisiin perustuen.

Helsingin kaupunki toteaa, että tienpidon rahoituksen kohdentamisessa maakuntien kesken ja maakunnissa tulisi nykyistä voimakkaammin ottaa huomioon maanteiden liikennemäärät (tavara-, joukko- ja autoliikenne) ja merkitys muun muassa koko maan elinkeinoelämän toimivuuden kannalta.

Tiivis yhteistyö tienpidossa valtion, maakunnan ja Helsingin kaupungin välillä on jatkossakin erittäin tärkeää.

Lain luku 2, Maantien suunnittelu

Maanteiden yleissuunnitelmien ja tiesuunnitelmien laatiminen olisi jatkossa maakuntien vastuulla. Kun rahoitus, suunnittelu ja henkilöstöressurssit jaetaan maakuntauudistuksen ja maantielain muutosten myötä useampaan tuloyksikköön kuin nykytilanteessa, on riskinä, että yksikkökustannukset tulevat nousemaan pitkällä aikavälillä.

Helsingin kaupunki toteaa, että sen alueella olevien maanteiden yleis- ja tiesuunnitelmien laadinta on jatkossakin tärkeä tehdä eri osapuolien

15.11.2018

Pormestari

tiivissä yhteistyössä. Yhteistyön ja vuorovaikutuksen tärkeys kunnan ja tienpitäjien välillä tulee kasvamaan entisestään mahdollisen lakiuudistuksen johdosta.

Huomiot esitykseen koskien lakia ratalain muuttamisesta ja lakia liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta

Helsingin kaupunki toteaa, että mahdolliset uudet rautatiehankkeet sekä nyt esitetty maakunnan toimiminen palvelusopimusasetuksessa tarkoitettuna rautatieliikenteen toimivaltaisena viranomaisena eivät saa vaarantaa pääkaupunkiseudun lähiliikenteen tai Etelä-Suomen taajamaliikenteen toimivuutta. Kaikki mahdolliset uudet hankkeet ja lisäliikenne on jo suunnitteluvaiheessa koordinoitava yhdessä HSL:n ja Helsingin kaupungin kanssa. Siten laissa esitetyt yhteistyövelvoitteet ovat erittäin perusteltuja.

Mikäli maakuntauudistus toteutuisi, lisääntyisi Uudenmaan maakunnan alueella rautatieliikenteen toimivaltaisten viranomaisten määrä. Tässä tilanteessa tulisi kiinnittää erityistä huomiota siihen, että viranomaisten välillä saadaan muodostettua selkeät toimintaprosessit, jolla junaliikenteen tarjontaa kokonaisuutena sovitaan yhteen ja rajallista ratakapasiteettia jaetaan.

Mahdollisten uusien hankkeiden ja lisäliikenteen osalta on linjojen ja reittien kehittämisessä huomioitava myös aikataulujen sekä vaihtoyhteyksien infraratkaisujen yhteensopivuus jo olemassa olevien linjojen ja reittien kanssa. Toimivat ratkaisut edellyttävät mm. liityntäpysäköinnin toteuttamista juna-asemien välittömään läheisyyteen. Ratakapasiteetin jakamisessa on tärkeä ottaa huomioon pääkaupunkiseudun työmatkaliikenteen suuret matkustajamäärät sekä merkitys muun muassa koko maan elinkeinoelämän toimivuuden kannalta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Saara Kanto, hankepäällikkö, puhelin: 310 25531
saara.kanto(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 19.10.2018, hallituksen esitys laiksi maakuntauudistuksen täytäntöönpanosta liikennealalla ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.
- 2 Hallituksen esitys eduskunnalle maakuntauudistuksen täytäntöönpanosta liikennealalla ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi
- 3 Rinnakkaistekstit, Liikenne- ja viestintävirastosta annetun lain muuttamisesta
- 4 Kaupunkiympäristön toimialan lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle maakuntauudistuksen täytäntöönpanosta liikennealalla ja

15.11.2018

Pormestari

5 eräksi siihen liittyviksi laeiksi
HKL:n lausunto liikenne- ja viestintäministeriön luonnoksesta LVM 1813
03 2018

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Suurin osa esityksen liitelaeista on sisältynyt keväällä 2018 eduskunnalle annettuun hallituksen esitykseen laiksi maantielain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 45/2018 vp). Helsingin kaupunginhallitus on 11.9.2017 (Khs § 845, HEL 2017- 008028) antanut lausunnon liikenne- ja viestintäministeriölle hallituksen esitysluonnoksesta laiksi maantielain muuttamisesta. Maakuntauudistuksen aikataulumuutoksen vuoksi eduskunta hylkäsi ne liitelait, jotka koskivat maakuntauudistusta, mutta muilta osin hyväksyi muutosehdotukset. Tässä esityksessä hylätyt lakiehdotukset tuodaan osaksi muutettuina uudelleen käsiteltäväksi.

Esittelijä toteaa, että nyt valmisteltu lausunto vastaa maakuntauudistusta koskevien lainkohtien osalta 11.9.2017 annettua lausuntoa.

Lausuntopyyntö

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt 19.10.2018 kaupungeilta ja muilta jakelussa mainituilta tahoilta lausunnot 14.11.2018 mennessä koskien hallituksen esitysluonnosta maakuntauudistuksen täytäntöönpanosta liikennealalla ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

Esitys liittyy eduskunnalle annettuun hallituksen esitykseen maakuntien perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen uudistusta koskeväksi lainsäädännöksi (HE 15/2017 vp). Ehdotetuilla laeilla toteutettaisiin maakuntalaissa tarkoitettujen liikennettä koskevien tehtävien, henkilöstön ja omaisuuden siirto valtiolta maakunnille sekä eräiden tehtävien ja henkilöstön siirrot elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista Väylävirastoon ja Liikenteenohjausyhtiöön.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset lakkaavat vuoden 2020 loppussa ja maakunnat aloittavat toimintansa vuoden 2021 alussa. Pääosa ELY-keskusten liikennevastuualueiden tehtävistä siirtyy maakuntien hoidettavaksi. Esitykseen sisältyvissä liitelaeissa toteutetaan tästä johtuvat toimivallan siirrot, erityisesti tienpito, liikennejärjestelmäsuunnittelu sekä julkisen henkilöliikenteen järjestäminen. Ehdotetuilla laeilla

15.11.2018

Pormestari

siirrettäisiin lisäksi valtakunnallisesti keskitettyjä tehtäviä Väylävirastoon, ja täsmennettäisiin Liikenne- ja viestintäviraston ja Väyläviraston tehtäviä liikennejärjestelmäsuunnittelussa. Esitykseen sisältyvien palveluiden ja tehtävien järjestämismääräykset siirtyisi maakunnille vuoden 2021 alusta. Myös ehdotetut valtionhallinnon organisaatiomuutokset koskien Valtion lupa- ja valvontaviraston perustamista toteutettaisiin vuoden 2021 alusta.

Maakunnat hoitaisivat jatkossa tienpidon tehtäviä enintään yhdeksällä tienpitoalueella valtion kanssa tehtävien sopimusten mukaisesti. Väylävirasto toimisi edelleen tienpitäjänä ja vastaisi maantieverkon omistajan tehtävistä. Maakunnissa hoidettavien tienpidon tehtävien rahoitus järjestettäisiin erillisrahoituksena. Maakunnat vastaisivat myös maakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelman laatimisesta.

Esitettävän lain mukaan maakuntien liikennejärjestelmäsuunnitelmassa on kiinnitettävä huomiota maakunnan alueen kuntien ja kaupunkiseutujen liikennejärjestelmää koskevaan suunnitteluun. Laki ei rajoita tai estä kuntien ja valtion välistä MAL-aiesopimusten mukaista vapaaehtoista sopimusmenettelyä kaupunkiseutujen liikennejärjestelmään koskien.

Suurin osa esityksen liitelaeista on sisältynyt keväällä 2018 eduskunnalle annettuun hallituksen esitykseen laiksi maantielain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 45/2018 vp). Maakuntauudistuksen aikataulumuutoksen vuoksi eduskunta hylkäsi ne liitelait, jotka koskivat maakuntauudistusta, mutta muilta osin hyväksyi muutosehdotukset. Tässä esityksessä hylätyt lakiehdotukset tuodaan osaksi muutettuna uudelleen käsiteltäväksi. Sen lisäksi esitykseen on sisällytetty liikenne- ja viestintäministeriön virastouudistusta koskevat muutokset ja lakiehdotukset tieliikennelain ja yksityistielain muuttamisesta. Yksitystielakia koskevat muutosehdotukset liittyvät viranomaistehtävien hoitamiseen sekä valtionavustusten toteuttamiseen.

Lausunnot pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön. Lait on tarkoitus saattaa voimaan 1 päivänä tammikuuta 2021.

Lausunnot asetetaan tiiviin aikataulun vuoksi kaupungin lausunnon antaa pormestari. Asiasta on saatu kaupunkiympäristötoimialan ja liikenneliikelaitoksen lausunto. Asia on valmisteltu yhteistyössä kaupunginkanslian hallinto- ja elinkeino-osaston kanssa.

Lausuntopyyntö, esitysluonnos ja rinnakkaistekstit eräiden lakien muuttamiseksi sekä kaupunkiympäristön toimialan ja liikenneliikelaitoksen lausunnot ovat asian liitteinä.

Esittelijä

Postiosoite
PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

15.11.2018

Pormestari

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 19.10.2018, hallituksen esitys laiksi maakuntauudistuksen täytäntöönpanosta liikennealalla ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.
- 2 Hallituksen esitys eduskunnalle maakuntauudistuksen täytäntöönpanosta liikennealalla ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi
- 3 Rinnakkaistekstit, Liikenne- ja viestintävirastosta annetun lain muuttamisesta
- 4 Kaupunkiympäristön toimialan lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle maakuntauudistuksen täytäntöönpanosta liikennealalla ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi
- 5 HKLn lausunto liikenne- ja viestintäministeriön luonnoksesta LVM 1813 03 2018

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

15.11.2018

Pormestari

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 170 §.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §

15.11.2018

Pormestari

Jan Vapaavuori
pormestari

Päätös on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa
www.hel.fi 15.11.2018.

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566